

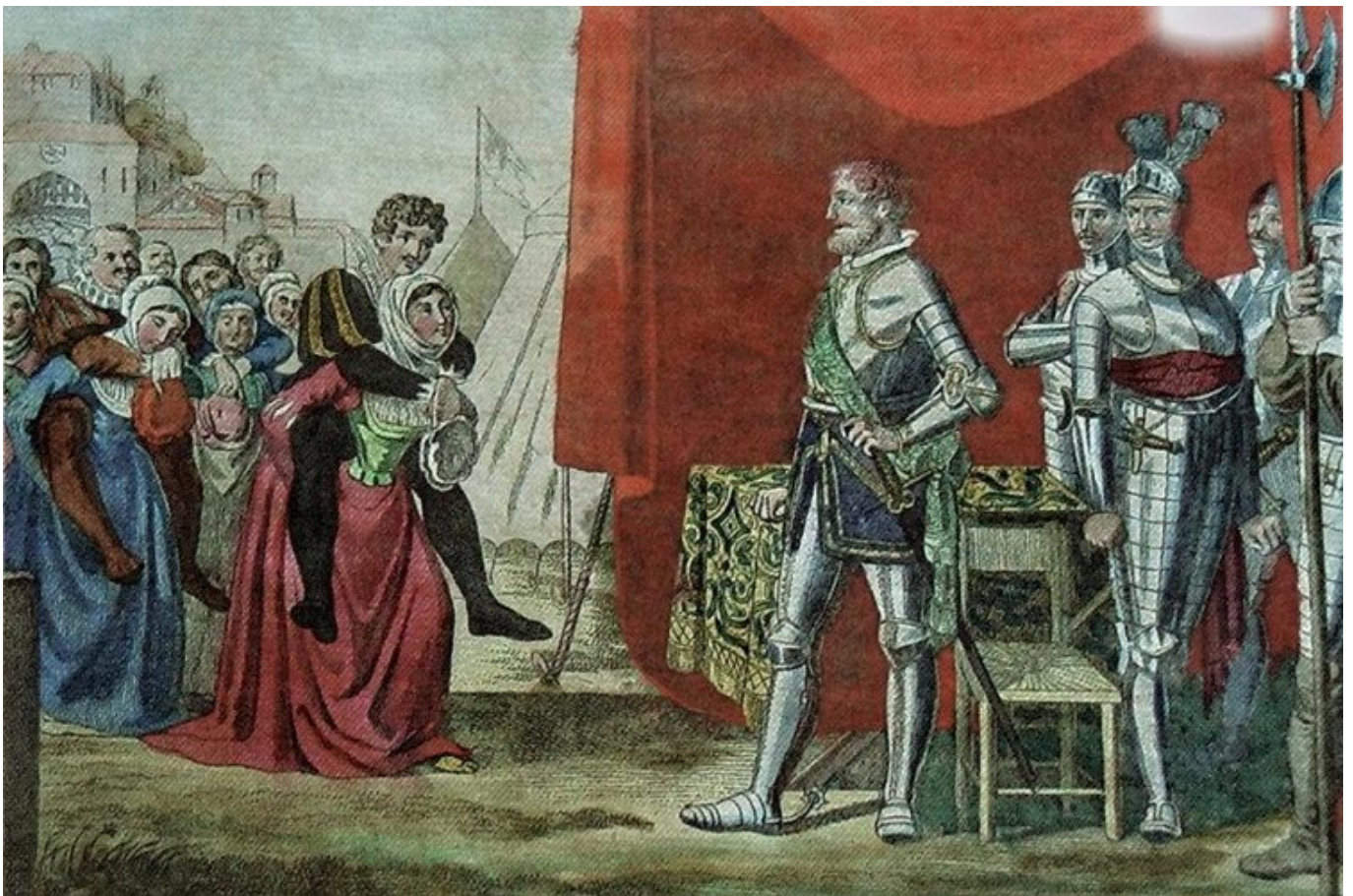
Ärlerini arkasynda göterip jeñ meýdanyndan alyp gaçan aýallar

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy

написано kitapcy | 26 января, 2025

Ärlerini arkasynda göterip jeñ meýdanyndan alyp gaçan aýallar

ÄRLERINI ARKASYNDA GÖTERIP JEÑ MEÝDANYNDAN ALYP GAÇAN AÝALLAR

Weýnsberg gabawy

Taryhda diýseň täsin wakalar bolup geçipdir. Aslynda munuň düýp sebäbi taryhyň düýn bolup geçen durmuş hakykaty bilen baglanyşykly.

Durmuşyň özi ýaşap ýörkäň juda täsin. Wakalar sebäp-netije baglanyşygyň çäginde elmydama garaşylyşy ýaly bolup geçmändir. Käbir hadysalara ýalanyň hapasy bulaşyp biljegi ýaly, legendalaryň ýüki astynda-da ezilipdir. Weýnsbergiň

günortasyndaky orta asyr galasynda bolup geçen waka-da hakykat bilen legendalaryň arasynda gysylyp galypdyr.

«Royal Chronicle of Cologne» ýaly ygtybarly çeşmede agzalmagy waka üns bermegimize sebäp bolýar.

Konrad III Mukaddes Rim-German imperiýasynyň çäklerini berkidip ýörkä bolup geçen waka Weýnsbergiň biziň günlerimizde «Aýal wepalylygy» («Weibertreue») diýip ýatlanmagyna sebäp bolupdyr.

Wakanyň hronikalarda birinji gezek 1175-ni ýylda bolandygy ýazylanam bolsa, 1140-njy ýylda bolup geçendigini bilýäris.

Nemesleriň öz aralaryndaky häkimiýet ugrunda alyp barýan göreşlerinde Konrad haýal etmän agzybirligi üpjün etmek üçin gozgalaňçy ilatly nokatlary ýekän-ýekän basyp almaga başlapdyr.

Welf dinastiýasynyň baştutany Genri şol bir wagtyň özünde Konradyň öweý dogany bolupdyr, şonuň üçin ol tagta özüniň mynasypdygyny öňe sürüpdür. Bu ýagdaý Konradyň gozgalaňçylara garşy rehim-şepagatsyz çemeleşmegine sebäp döredipdir.

Weýnsberg galasyndaky goranyşam şu manyda Konrad üçin örän bökdençli ýagdaýa öwrülipdi.

Weýnsberg galasy

Uzaga çeken işleriň netijesinde galanyň gabawy böwürme mümkinçiligini aradan aýran Konrad iň soňky zarbany urup, ganly gyrgynçylyga taýýarlyk görüpdir. Bu gozgalaňçy şäherdäki gyrgynçylyk beýleki begzadalara-da sapak bolmalydy.

Konrad etjek gyrgynçylygyndan öňinçä aýallaryň galadan çykmagyna rugsat berjekdigini we arkalaryna ýükläp bilen zatlary bilen galadan çykyp biljekdiklerini habar berdi.

Galadakylar munuň merhemetden nyşan däldigini we soňky garşylyklaýyn hüjüm bilen galadaky ähli erkekleriň gylyçdan geçiriljekdigini bilýärdiler.

Daň atan nadyna galanyň diwarlary açylsy.

Gören zatlarynyň garşysynda Konrad we onuň esgerleri aňk bolup galypdyr, çünki aýal-gyzlar arkalaryna galany goran ärleridir erkek doganlaryny alyp daşaryk çykypdyr.

Konrad gören ýagdaýyna näme etjegini bilmän galypdyr. Ilki aýallaryň galadan ärleri bilen çykmagyna rugsat berilipdir.

Konrad

Yzyndan galadan çykanlaryň daşy gabaldy. Konrad göz üçin galadakylary gylyçdan geçirmegi meýilleşdirip durka gören zadyna näme etjegini bilmän galypdyr.

Gersog Fridrih we serkerdeler ilkişbada muňa gülenem bolsalar, gören zatlary ýiti täsirini ýetiripdir. Ol Konradyň ýanyna gelip, aýal-gyzlaryň we arkalaryndaky erkekleriň arkaýyn geçmegine rugsat bermegini sorapdyr. Konrad ilki özüni aldanan ýaly duýanam bolsa, korola sözünden dänmek bolmaýandygyny aýdyp, olaryň geçmegine rugsat beripdir.

1140-njy ýylda Weýnsbergde bolup geçen bu waka nemes aýallarynyň batyrgaýlygynyň we wepalylygynyň nyşany hökmünde taryha giripdir.

Weýnsbergiň aýallary ärlerini ölümiň gujagyna taşlap gitmegiň ýerine, olary jeň meýdanyndan alyp gaçyrmagy başarypdyr.

Konradyň bu bolşy rehimsizliginden has beter täsir edipdir, ahyrynda ol 1150-nji ýylda Genri bilen söweş meýdanynda ýüzbe-ýüz bolşupdyr.

Bu ýerdenem ýeňiş bilen aýrylan Konrad öz dinastiýasynyň tagtyň absolýut eýesi bolmagyny gazanypdyr.

Şol gabaw döwründe Konradyň gyrgynçylyk etmeginiň öňüni alan gersog Fridrih Morsakal (Barbarossa) indiki tagta geljek şahsdy.

Fridrihiň agalyk süren döwrüniň taryh taýdan iki möhüm netijesi bar:

Biri nasistleriň «Altyn asyr» diýip ideallaşdyran döwrüniň hökümdary bolanlygydyr. Beýleki möhüm hadysa onuň Ikinji haçly ýörişinde boýnuna alan jogapkärçilikli roludyr. Siriýany musulmanlardan arassalamak üçin girişilen bu operasiýada Mahmyt Nureddin Zeňni ýewropalylary ýol söküp gelenine puşman etdiripdir.

Mehmet MAZLUM ÇELIK.

@MMazlumcel

celikmehmedmazlum@gmail.com

Anna, 15.09.2023 ý. Geň-taňsy wakalar